Yayın Geliş Tarihi: 01.11.2025
Yayına Kabul Tarihi: 04.02.2026
Online Yayın Tarihi: 15.06.2026
http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.1814952

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt: 28, Sayı: 2, Yıl: 2026, Sayfa: 860-884
E-ISSN: 1308-0911

Araştırma Makalesi

BAŞKENT MİLLET BAHÇESİNİN MEKÂNSAL DEĞER VE TOPLUMSAL ALGI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Esra KESKİN[*]
Emine BAYDAN[**]

Öz[1]

Bu çalışma, Ankara'da yer alan Başkent Millet Bahçesi örneği üzerinden, büyük ölçekli kamusal yeşil alanların gayrimenkul tercihleri ve toplumsal algılar üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, millet bahçelerinin yalnızca fiziksel birer rekreasyon alanı değil, aynı zamanda sosyal etkileşimi teşvik eden ve ekonomik değer üreten kentsel mekânlar olarak nasıl algılandığı araştırılmıştır. Araştırma kapsamında yapılandırılmış çevrim içi anket yöntemi kullanılarak 407 katılımcıdan veri toplanmış, elde edilen veriler Python programlama dili ile analiz edilmiştir. Analizlerde katılımcıların millet bahçesi çevresinde yaşama istekliliği, avantaj ve dezavantaj algıları ile "konut fiyatı artar" düşüncesi arasındaki ilişkiler korelasyon temelli olarak incelenmiştir. Bulgular, katılımcıların özellikle sosyal donatı ve etkinlik unsurlarını değer artırıcı unsurlar olarak değerlendirdiğini, "konut fiyatı artar" algısının diğer olumsuz çevresel faktörlerle ilişkilendirilmediğini ortaya koymuştur. Bu durum, millet bahçelerinin mekânsal bir değer üretim unsuru olarak algılandığını göstermektedir. Çalışma, Başkent Millet Bahçesi örneğinden yola çıkarak, benzer kentsel yeşil alanların konut tercihi, yaşam kalitesi ve yatırım eğilimleri üzerindeki etkilerine ışık tutmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: *Millet Bahçesi, Mekânsal Algı, Toplumsal Algı, Kentsel Yeşil Alan, Gayrimenkul Tercihleri.*

Bu makale için önerilen kaynak gösterimi (APA 7. Sürüm):

Keskin, E., & Baydan, E. (2026). Başkent millet bahçesinin mekânsal değer ve toplumsal algı üzerindeki etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 28* (2), 860-884.

[*] Dr. Öğr. Üyesi, Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Ankara Üniversitesi, ORCID: 0000-0003-2778-9024, esrkeskin@ankara.edu.tr

[**]Arş. Gör., Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Ankara Üniversites, ORCID: 0000-0001-5564-8507, ebaydan@ankara.edu.tr

[1] Bu çalışmada gerçekleştirilen anket uygulaması Ankara Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 20/09/2024 tarih ve 18 sayılı Etik Kurul kararı ile uygun görülmüştür.

THE IMPACTS OF BAŞKENT NATION'S GARDEN (MİLLET BAHÇESİ) ON PERCEIVED SPATIAL VALUE AND SOCIAL PERCEPTION

Abstract

This study examines the effects of large-scale public green spaces on real estate preferences and social perceptions through the example of the Başkent National Garden in Ankara. The study investigates how nation gardens are perceived as physical recreational spaces and urban spaces that encourage social interaction and generate economic value. Within the scope of the research, data were collected from 407 participants using a structured online survey method, and the data obtained were analyzed with Python programming language. In the analyses, the relationships between the participants' willingness to live around the nation garden, their perceptions of advantages and disadvantages, and the idea that "housing prices will increase" were examined on a correlation basis. The findings revealed that the participants evaluated social facilities and activity elements as value-enhancing elements and that the perception of 'housing price increase' was not associated with other negative environmental factors. This shows that nation gardens are perceived as a spatial value generation element. The study aims to shed light on the effects of similar urban green spaces on housing preference, quality of life, and investment tendencies based on the Capital City Nation Garden example.

Keywords: *Nation's Garden, Spatial Perception, Social Spaces, Urban Green Spaces, Real Estate Preferences.*

GİRİŞ

Dünya nüfusunun %55'inden fazlası kentlerde yaşamakta olup bu oranın 2050 yılına kadar %68'e çıkması beklenmektedir (Xing vd., 2025, s.1). Kentleşme nedeniyle, yeşil alan eksikliği, gürültü, su ve toprak kirliliği ile depresyon ve anksiyete gibi ruhsal hastalıklar artmaktadır (Kim vd. 2023, s. 380). Kentsel yaşamın getirdiği zorluklar ve insanın doğayla olan ilişkisi üzerine artan ilginin bir sonucu olarak yeşil alanların ve doğal yaşam alanlarının önemi daha fazla vurgulanmakta ve bu alanların insan sağlığı, psikolojik durumu ve sosyal etkileşimler üzerindeki olumlu etkileri araştırma konusu yapılmaktadır. Millet bahçeleri, bu bağlamda, toplumların kolektif yaşam alanlarını zenginleştiren, sosyal etkileşimi artıran ve çevresel sürdürülebilirliği teşvik eden önemli alanlar olarak öne çıkmaktadır. Millet bahçeleri, yalnızca birer yeşil alan değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmanın ve kültürel etkileşimin merkezi olarak işlev görmektedir. Bu alanlar, bireylerin doğayla bütünleşmesine, fiziksel aktivite yapmasına ve toplumsal bağlarını güçlendirmesine olanak tanırken, aynı zamanda şehirlerin estetik değerlerini de artırmaktadır. Diğer yandan kent içerisindeki bahçeler, simgesel değerleriyle, içinde bulundukları toplumun kültürünü yansıtmakta olup tarihi kentsel peyzaj alanı olarak korunmalıdır (Sağlık vd., 2019, s. 27). Ancak bazı yazarlar tarafından söz konusu alanların "kamusal siyaset alanı" olarak kullanıldığı da ileri sürülmektedir (Avcı & Uçar, 2023, s. 37).

Türkiye'de millet bahçeleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sürdürülen önemli kentsel dönüşüm projelerinden biridir. Bu projeler, 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte hayata geçirilen şehirleşme politikalarının bir parçası olarak tasarlanmıştır. Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nca hazırlanmış olan 11. Kalkınma Planı'nda (2019-2023), "Yaşanabilir Şehirler, Sürdürülebilir Çevre" başlığı altında "sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmek için Millet Bahçelerinin 81 ile yaygınlaştırılacağı ve 2023 yılına kadar 81 milyon m^2 alanda Millet Bahçesi çalışmalarının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, TOKİ, İLBANK ve belediyelerin finansmanıyla yürütüleceği" konusu belirtilmiş ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği içerisinde "Millet Bahçesi" kavramına yer verilmiştir. Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde Millet Bahçeleri; "Halkı doğa ile buluşturan, rekreaktif gereksinimleri karşılayan, afet anında kentin toplanma alanları olarak da kullanılabilecek, yer seçimi, alan büyüklüğü, fonksiyonları ve tasarımı gibi hususların Bakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak Millet Bahçeleri Rehberinde belirlendiği büyük yeşil alanlar" şeklinde ifade edilmektedir. "Millet Bahçeleri Rehberi" Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 21.05.2020 tarihinde yerel yönetimler için hazırlanmıştır (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2020). Ancak açık yeşil alanlara ilişkin yasal düzenlemelerdeki eksiklikler ile parselasyona dayalı mekânsal plan kararlarının, millet bahçelerinin işlevsel bir biçimde mekânsallaştırılmasını engellediği düşünülmektedir (Şenik & Uzun, 2021, s. 380).

Millet bahçeleri genellikle çevre ve planlama açısından tartışılmakla birlikte, gayrimenkul tercihleri üzerindeki etkileri ve toplumsal algıları nasıl şekillendirdiği henüz yeterince incelenmemiştir. Bu çalışma, millet bahçelerinin gayrimenkul tercihlerine etkilerini ve bu etkilerin toplumsal algı üzerindeki yansımalarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, millet bahçelerinin sadece fiziksel bir alan olarak değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik bir etmen olarak ele alınması, şehir planlaması ve gayrimenkul geliştirme süreçlerinde önemli bir bakış açısı sunacaktır. Araştırmanın mevcut literatüre katkıda bulunmanın yanı sıra, şehirlerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmalarında da önemli bir rol oynaması hedeflenmektedir. Çalışma, bu kapsamda aşağıdaki araştırma varsayımları (V) çerçevesinde şekillendirilmiştir:

- V_1: Millet bahçelerinin sunduğu sosyal donatı ve etkinlik alanları, bu alanların yalnızca rekreatif değil, aynı zamanda ekonomik olarak değer katan mekânlar şeklinde algılanmasına neden olmaktadır.
- V_2: Katılımcıların millet bahçesi çevresinde yaşama istekliliği yüksektir ve bu eğilim, parkın fiziksel ve sosyal özelliklerine dair olumlu algılarla paralellik göstermektedir.
- V_3: "Konut fiyatları artar" algısı, diğer olumsuz çevresel faktörlerden bağımsız işlemektedir ve bu algı kamu nezdinde potansiyel bir değer artışı beklentisini yansıtmaktadır.

Bu varsayımlar doğrultusunda, Başkent Millet Bahçesi'nde yapılan saha çalışmalarından elde edilen veriler analiz edilerek, millet bahçesinin mekânsal algı, sosyal fayda ve gayrimenkul tercihleri üzerindeki etkileri çok boyutlu olarak değerlendirilmiştir.

Literatür Araştırması

Literatürde farklı illerdeki millet bahçelerinin proje süreçleri ve tasarım kriterlerine ilişkin birçok çalışma olduğu görülmektedir. Söz konusu kapsamda Ankara Millet Bahçesi (Dedekargınoğlu, 2019), Giresun Millet Bahçesi (Gültekin, 2015), Küdüs Millet Bahçesi (Avcı & Uçar, 2023), Bursa Millet Bahçesi (Yıldırım & Gül, 2020), 15 Temmuz Millet Bahçesi (Zülkadiroğlu, 2022), Ataköy Baruthane Millet Bahçesi (Aksoy & Özgür, 2020), Atatürk Kültür Merkezi Millet Bahçesi (Işıklar Bengi, 2019), Şanlıurfa Millet Bahçesi (Kutlu & Koç, 2021), İstanbul-Çırpıcı Millet Bahçesi (Akarsu, 2019), Kemalpaşa Millet Bahçesi (İncekaş, 2021), Gebze Millet Bahçesi (Durak, 2023), Ağrı Millet Bahçesi (Kaya & Aktaş, 2023) ve Eskişehir Millet Bahçesi (Altıntaş & Sağ, 2023) gibi farklı millet bahçeleri projelerine ilişkin çalışmalar bulunmaktadır. Küçükyazıcı vd. (2022), İstanbul Kültür ile Bahçelievler Belediyesi iş birliğinde Bahçelievler Millet Bahçesi'nin katılımcı bir süreç ile yeniden tasarlanmasına yönelik bir uygulama gerçekleştirmiştir. Ökten (2022) biyofilik tasarım kriterlerini İskenderun Millet Parkı örneği üzerinden tartışmaktadır. Alamri ve İnceoglu (2021) ise Eskişehir Millet Bahçesine ilişkin memnuniyet düzeylerini ölçmektedir. Tarih sürecinde millet bahçesi kavramını tartışan Sağlık vd. (2019), Kahramanmaraş ilinde yer alan 15 Temmuz Millet Bahçesi'nde olması gereken planlama ve tasarım ilkelerini fonksiyonellik, erişilebilirlik, sürdürülebilirlik, yeterlilik, ekoloji, aidiyet ve uygun maliyet olarak sıralamıştır. Çay ve Karakaya Aytin (2020) nüfus verileri ile mevcut açık ve yeşil alan büyüklüklerine oranlanarak kişi başına düşen yeşil alan miktarlarını tespit etmiş ve mahallelerin fiziksel yapısına bağlı olarak insanların yeşil alan kullanım alışkanlıklarının ve taleplerinin değiştiğini gözlemlemiştir. Kırmızı (2021) Jane Jacobs'un Büyük Amerikan Kentlerinin Ölümü ve Yaşamı eserinden yola çıkarak konunun planlama boyutunu tartışmaktadır. Arat ve Bulanık (2020), üç farklı kentsel açık yeşil alanı proje süreçleri ve ergonomi unsurları gibi farklı kriterler çerçevesinde değerlendirmektedir. Farklı millet bahçeleri üzerinde yapılmış olan çalışmaların çoğunlukla planlama ve tasarım süreçlerine odaklandıkları görülmektedir.

Yapılmış olan araştırmaların bir kısmı ise millet bahçelerinin tarihi gelişim süreçlerine odaklanmaktadır. Çelik (2018) ve Şenyurt (2018) millet bahçelerini Osmanlı döneminde ele almaktadır. Arkun (2024) Türkiye'deki tarihi kamusal alanların önemini ve yararlarını vurgulamaktadır. Ülke (2023) Ankara'daki kamusal alanları Hipodrom döneminden Başkent Millet Bahçesi'ne kadar tarihsel bir süreçte incelemektedir. Araştırmaların bir kısmı ise millet bahçelerinin sunduğu avantajları belirtirken aynı zamanda uygulamada karşılaşılan sorunlara da yer vermektedir. Birol ve Aydın (2019) millet bahçelerini genel bir çerçevede değerlendirerek, boş

zamanları daha nitelikli değerlendirme konusunda önemli bir avantaj sunduğunu belirtmektedir. Gül vd. (2020) açık yeşil alanlara ilişkin mevcut yasal düzenlemelerde kavramsal çerçeve, tanımlar, standartlar gibi konularda önemli eksikliklerin ve yetersizliklerin olduğunu ileri sürmektedir. Bingöl (2021), tamamlanmış ve devam eden projeleri inceleyerek Millet Bahçesi Rehberi'nde bulunan millet bahçesi tasarım kavramlarını değerlendirmekte, kent içerisindeki sosyal donatı dengesinin korunması, üst ölçekli planlardan uygulama planlarına kadar sistematik olarak çalışılması gerektiğinin altını çizmektedir. Doğan (2024) tarihi yapıların korunmasında millet bahçelerinin önemini vurgulamaktadır. Uzun ve Şenol (2020) hükümet politikalarına odaklanarak kamusal yeşil alanların devlet ideolojilerinin topluma aktarılmasında önemli bir rol oynadığını belirtmektedir.

Açık yeşil alanlar kentsel sürdürülebilirliğin ayrılmaz bir parçası kabul edilmekle birlikte, kentlere; ekolojik, toplumsal, rekreasyonel ve mekânsal katkılar sunmaktadır (Şenik & Uzun, 2021, s. 378). Ayrıca hava kalitesini artırmakta (De Ridder vd., 2004, s. 490), biyoçeşitlilik sağlamakta (Threlfall vd., 2016, s. 9) afetlerde toplanma ve barınma alanı sağlamakta (Zhu vd., 2016, s. 276), sosyalleşme ihtiyacını karşılamakta (Peters, 2010, s. 419) ve kentsel yaşam kalitesini artırmaktadır (Mensah vd., 2016, s. 143). Çay ve Karakaya Aytin (2020) de yeni yerleşim bölgelerinde yeşil alan miktarı artışının kentsel yaşam kalitesini artırdığını vurgulamaktadır.

İncelenen çalışmaların büyük bir kısmı, millet bahçelerinin tasarım ilkeleri, planlama süreçleri, fiziksel donatılar, hukuki düzenlemeler ve tarihsel gelişimi gibi yapısal ve yönetsel boyutlarına odaklanmaktadır. Bununla birlikte, bu alanların kullanıcı algısı, sosyo-mekânsal etkileri ve özellikle çevresindeki gayrimenkul tercihlerine olan etkisi gibi daha deneyimsel ve ekonomik yönlerine ilişkin araştırmalar oldukça sınırlıdır. Mevcut çalışmalar arasında millet bahçelerinin kamusal mekân olarak nasıl algılandığına, bu algının konut tercihi, yaşam istekliliği ve değer artışı beklentisi gibi bireysel kararlarla nasıl ilişkilendiğine dair özgün ve bütüncül değerlendirmeler yeterinde yer almamaktadır. Özellikle, bu tür kamusal açık alanların çevresel ve mekânsal niteliklerinin, kullanıcıların zihninde nasıl bir ekonomik anlam ve beklenti ürettiği konusu büyük ölçüde göz ardı edilmektedir.

Bu bağlamda, millet bahçelerinin yalnızca çevresel ya da estetiksel birer unsur değil, aynı zamanda kullanıcı algısı aracılığıyla şekillenen sosyo-mekânsal ve algısal değer üretim süreçleri üzerinden ele alınması, literatürde önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bu çalışma, Başkent Millet Bahçesi'nin ziyaretçiler gözünden nasıl deneyimlendiğini; mekânsal ve algılanan ekonomik etkiler bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır.

Millet Bahçelerine İlişkin Yasal Düzenlemelerin Değerlendirilmesi

Millet bahçesinin kavram olarak kullanılmasının ilk örneği 1866 yılında Sultan Abdülaziz döneminde açılan Taksim Millet Bahçesi'dir (Şenyurt, 2018, s.

158). Taksim Millet Bahçesini takiben Sarıkaya Millet Bahçesi, Sultanahmet Millet Bahçesi ve Tepebaşı Millet Bahçesi gelmektedir (Memlük, 2013). Osmanlı'da modernleşmenin bir uzantısı olarak 1860'lı yıllarda ortaya çıkan millet bahçesi kavramı "tarihi, kültürel ve doğal özellikleri koruyan, sosyo-kültürel hayata dair önemli yansımalar sunan, şehrin ve ülkenin prestijine katkı sağlayacak simgesel yeşil alanlar" olarak tanımlanmaktadır (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2020). İstanbul'un ilk halk bahçeleri arasında önemli bir yeri olan Çamlıca (Millet) Bahçesi Cumhuriyet öncesinde kurulmakla birlikte 1930'lu yıllarda halka açılmıştır (Demirkaya, 1999, s. 52). Ankara'da Güven Park 1930 yılında, Gençlik Parkı ise 1943 yılında, İzmir'de Kültürpark 1936 yılında açılmıştır. İsimlendirmeler incelendiğinde Millet Bahçesi kavramının zaman içerisinde yerini park kavramına terk ettiği görülmektedir.

Ankara 1990 Nazım Planı ile kenti çevreleyen bir yeşil kuşak planlanmıştır (Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2024). Resmî Gazete'de (RG) yayımlanan 01.03.2019 tarihli değişiklikle Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği içerisine "Millet Bahçesi" kavramı dahil edilmiştir. Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde Millet Bahçeleri; "Halkı doğa ile buluşturan, rekreaktif gereksinimleri karşılayan, afet anında kentin toplanma alanları olarak da kullanılabilecek, yer seçimi, alan büyüklüğü, fonksiyonları ve tasarımı gibi hususların Bakanlıkça hazırlanarak yürürlüğe konulacak Millet Bahçeleri Rehberinde belirlendiği büyük yeşil alanlar" şeklinde tanımlanmaktadır. 21.05.2020 tarihli Millet Bahçeleri Rehberi'nde ise planlanma, tasarım ve uygulama esasları düzenlenmiştir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2020). Rehber, millet bahçelerine ilişkin önemli düzenlemelere yer vermekle birlikte planlama ve tasarım çerçevesinde standartların ve etkili stratejilerin ortaya konulamadığı gerekçesiyle eleştirilmektedir (Şenik & Uzun, 2021, s. 389).

Dünya'da yapılan düzenlemeler ile açık yeşil alanlara ilişkin kişi başına düşen yeşil alan ve erişilebilirlik gibi farklı standartlar geliştirildiği görülmektedir. Birleşmiş Milletler'in yeşil alanlarda getirmiş olduğu standart 30 m^2/kişi, Avrupa Birliği'nin 26 m^2/kişi, ABD'nin 18 m^2/kişi, Dünya Sağlık Örgütü'nün ise 9 m^2/kişi'dir (Şenik & Uzun, 2021, s. 379). Erişilebilirlik açısından ise Avrupa Çevre Ajansı standardı 1000 metre (15 dakikalık yürüme mesafesi), English Nature ise 300 metre olarak belirlemiştir (Khalil, 2014, s. 528). Ancak literatürde tek başına yeşil alan yeterliliğinin nüfus ve m² üzerinden değerlendirilmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı savunulmaktadır (Bilgili, 2013, s. 21; Şenik & Uzun, 2021, s. 379). Türkiye'de de 1956 yılında yürürlüğe giren 6785 sayılı İmar Kanunu'nun 28. maddesi ile yeşil alanlar için getirilmiş olan minimum 7 m^2/kişi standardı, 1999 yılında 23804 sayılı yönetmelikte 10 m^2/kişi olarak değiştirilmiştir (Çay & Karakaya Aytin, 2020, s. 1087). 14.06.2014 tarihli RG'de yayımlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde (MPYY) ise ilçe sınırları içerisinde 10 m^2/kişi, il sınırları dahilinde 5 m^2/kişi standardı getirilmiştir. İl ve ilçeler bazında farklı nüfus büyüklükleri dikkate alınmaksızın aynı standardın getirilmesi eleştiri konusu yapılmaktadır (Şenik & Uzun, 2021, s. 384). Diğer yandan imara ilişkin yasal

düzenlemelerin yanı sıra 6831 Sayılı Orman Kanunu, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 3621 Sayılı Kıyı Kanunu, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu, 4342 Sayılı Mera Kanunu gibi birçok farklı kanunda açık yeşil alanlara ilişkin hükümlerin bulunduğu görülmektedir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Veri Toplama Süreci

Bu çalışma, Türkiye'nin başkenti Ankara'da yer alan ve kent merkezine yakınlığıyla dikkat çeken büyük ölçekli bir kentsel yeşil alan olan Başkent Millet Bahçesi özelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, parkın çevresindeki gayrimenkul tercihleri ve toplumsal algı üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanmış, nicel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış çevrim içi anket formu kullanılmıştır.

Veri toplama süreci, 27 Ekim - 19 Aralık 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür. Örneklem oluşturulurken, katılımcıların Başkent Millet Bahçesi'ni hayatlarında en az bir kez ziyaret etmiş olmaları ön koşul olarak belirlenmiştir. Bu yöntemsel tercih, çalışmanın yalnızca genel farkındalık veya dolaylı algıları değil, katılımcıların doğrudan mekânsal deneyimlerine dayalı değerlendirmelerini ortaya koymayı amaçlamasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda çalışma, Ankara nüfusunun geneline ilişkin temsili sonuçlar üretmeyi değil, Başkent Millet Bahçesi'ni deneyimlemiş kullanıcıların algı ve değerlendirmelerini ortaya koymayı amaçlayan açıklayıcı bir kullanıcı örneklemi araştırması olarak kurgulanmıştır. Anket formu, katılımcıların; demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, ikamet yeri, meslek), park kullanım sıklıkları, millet bahçesinin gayrimenkul yatırım kararlarına etkisi, çevredeki sosyo-ekonomik kullanıcı profiline ilişkin algıları ve yaşam kalitesine yönelik değerlendirmeleri gibi temaları kapsayan sorulardan ve fiilî kullanım deneyimi gerektiren boyutları kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Anket, belirli bir ilçe ya da yalnızca Başkent Millet Bahçesi çevresindeki konut alanları ile sınırlı tutulmamış; katılımcılara sosyal medya, e-posta ağları ve çevrim içi platformlar aracılığıyla ulaştırılmıştır. Bu çalışma kapsamında toplanan veriler, Ankara Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 20/09/2024 tarih ve 18 sayılı kararla onaylanmıştır. Katılımcıların tümü, çalışmaya gönüllü olarak katılmış olup, kişisel verilerin gizliliği korunmuştur. Katılım gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleştirilmiş, her katılımcıdan aydınlatılmış onam alınmıştır. Veriler anonimleştirilmiş ve yalnızca akademik amaçla kullanılmıştır. Toplamda 411 katılımcıdan veri toplanmış, eksik veya hatalı doldurulan 4 form elenmiş ve analizler 407 katılımcı üzerinden yürütülmüştür.

Araştırma örnekleminin %44'ü öğrencilerden oluşmakta olup bu grubun yaş ortalaması 20'dir. Üniversite öğrencilerinin eğitim, barınma, sosyal yaşam ve ulaşım gerekçeleriyle kent içinde farklı ilçeler arasında düzenli hareket eden, kamusal

alanları aktif biçimde kullanan bir kullanıcı profiline sahip olmaları, millet bahçeleri gibi büyük ölçekli kamusal yeşil alanlara ilişkin değerlendirmelerinde farklı kentsel deneyimleri yansıtabilmelerine olanak sağlamaktadır. Bu çerçevede, söz konusu grubun örneklem içerisinde yer alması, kentsel mekân algısı ve kullanım eğilimlerinin anlaşılması açısından anlamlı görülmüştür. Bununla birlikte, öğrenci oranının görece yüksek olması, elde edilen bulguların Ankara geneline doğrudan genellenebilirliğini sınırlayan bir unsur olarak değerlendirilmiş ve bu husus çalışmanın kısıtları kapsamında dikkate alınmıştır.

Ankara ilinde 2024 yılı itibariyle nüfus 5.7 milyon olup (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2025), güven düzeyi %95, hata payı %5 kabul edilerek yapılan örneklem hesaplamasında, en az 384 katılımcıya ihtiyaç duyulmuştur. Bu bağlamda 407 kişiden elde edilen verinin, önerilen örneklem büyüklüğünü karşıladığı kanaatine varılmıştır.

Veri Analiz Süreci

Toplanan veriler, Python programlama dili kullanılarak pandas, seaborn ve matplotlib kütüphaneleri aracılığıyla analiz edilmiştir. Python, açık kaynaklı ve esnek analiz kabiliyetiyle görselleştirme olanakları açısından tercih edilmiştir. Verilere ilişkin analiz süreci betimsel istatistikler, isteklilik düzeyleri analizi ve algıların korelasyon analizi olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Korelasyon analizi süreci Şekil 1'de yer alan yarı-kod (pseudocode) biçiminde özetlenmiştir. Bu adımlar, çalışmanın Python ortamında nasıl uygulandığını kavramsal olarak yansıtmaktadır.

Şekil 1: Korelasyon Analizi Süreçlerinin Yarı-Kod (Pseudocode)

```
Veriler pandas kütüphanesi ile içe aktarılmıştır.
"A_" ve "DezA_" önekli sütunlar sırasıyla avantaj ve dezavantaj
algılarını temsil edecek şekilde filtrelenmiştir.
Bu değişkenler arasındaki ilişkileri ölçmek için Pearson korelasyon
katsayısı hesaplanmıştır:
   r = corr(X, Y).
Korelasyon sonuçları seaborn.heatmap() ile görselleştirilmiştir.
"DezA_Konut_fiyatlari_yukseltir" değişkeni hedef değişken olarak
seçilerek diğer 13 algı değişkeniyle ikili korelasyonları
çıkarılmıştır.
Bu ilişkiler yatay çubuk grafik (barh()) ile görselleştirilmiştir.
```

Öncelikle, katılımcıların cinsiyet, meslek, park ziyaret sıklığı gibi demografik ve davranışsal verileri analiz edilerek ziyaretçi profili ortaya konulmuştur. İkincil olarak, katılımcıların "millet bahçesi çevresinde yaşama istekliliği" beşli likert ölçeği üzerinden değerlendirilmiştir. Üçüncü aşamada ise, millet bahçesi ziyaretçilerinin millet bahçesine yönelik avantaj ve dezavantaj algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ziyaretçi algıları iki kategori altında, aşağıdaki değişkenler çerçevesinde incelenmiştir:

- Avantaj algıları: A_ önekiyle başlayan 7 değişken (yeşil alan erişimi, manzara, sosyal etkinlikler, spor imkânı, temiz hava, çocuklara uygunluk, merkezi konum)
- Dezavantaj algıları: DezA_ önekiyle başlayan 7 değişken (trafik sorunu, otopark sorunu, gürültü sorunu, kalabalık, konut fiyatlarını yükseltmesi, güvenlik endişesi, erişim maliyeti)

Bu çalışmada, Millet bahçesine yönelik avantaj algılarının kendi aralarındaki, dezavantaj algılarının ise yine kendi içindeki yapısal ilişkileri Pearson korelasyon analiziyle incelenmiştir. Katılımcıların çeşitli algıları arasındaki bağları ortaya koymak amacıyla avantaj (n=7) ve dezavantaj (n=7) olmak üzere toplam 14 değişken üzerinde Pearson korelasyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Korelasyon değerleri, ikili değişkenler arası ilişki düzeyleri ısı haritaları (heatmap) ile görselleştirilmiştir. Bu analizler aracılığıyla, farklı algılar arasında yapısal örüntüler belirlenmiş, özellikle "DezA_Konut_fiyatlari_yukseltir" değişkeninin diğer tüm değişkenlerle (n=13) ilişkisi ayrıntılı biçimde değerlendirilmiştir. Bu çalışmada "DezA_Konut_fiyatlari_yukseltir" değişkeni, bireylerin algısal değerlendirmesini temsil etmekte olup, bölgedeki gerçek konut fiyatlarının ölçümüne yönelik ampirik bir gösterge olarak ele alınmamıştır. Dolayısıyla elde edilen bulgular, konut fiyatlarındaki fiilî değişimi değil, ziyaretçilerin ve kullanıcıların mekâna yönelik ekonomi algı değerlendirmesini temsil etmektedir.

Tüm analizlerde korelasyon katsayısı olarak Pearson "r" değeri esas alınmıştır. Çalışmada kullanılan tüm analizler açıklayıcı nitelikte olup amaç, Başkent Millet Bahçesi'ne yönelik algıların yapısını, eğilimlerini ortaya koymaktır. Çalışmada kullanılan Pearson korelasyon analizleri, değişkenler arasındaki ilişkilerin yönünü ve birlikte değişim eğilimlerini ortaya koymayı amaçlayan açıklayıcı bir istatistiksel yöntemdir. Analizler, millet bahçesine ilişkin algıların yapısını incelemeye odaklanmakta olup nedensel bir ilişki ortaya koyma iddiası taşımamaktadır. Bu nedenle elde edilen bulgular, konut fiyatları üzerindeki doğrudan ve ölçülebilir etkileri değil, katılımcıların algı ve beklentilerini yansıtmaktadır.

ARAŞTIRMA ALANININ TARİHSEL ARKA PLANI

Ankara'nın başkent olmasının beraberinde getirdiği hızla artan kamu binaları ve nüfus yoğunluğu kentsel planlama sürecini zorlaştırmıştır. Kentsel yayılma ve dönüşüm süreçlerinde Ankara'nın peyzaj yapısı Cumhuriyet dönemi sonrasında büyük ölçüde zarar görmüştür (Baş Bütüner & Çavdar Sert, 2021, s. 90). Bu durumun bir sonucu olarak kent merkezi; nüfus, yapılaşma ve trafik baskısı gibi sorunlara maruz kalmıştır (Işınkaralar & Şevik, 2023, s. 28). Kentlerin ihtiyaç duyduğu yeşil alan miktarlarının artırılması hedefi doğrultusunda "Millet Bahçeleri Projesi" bir alternatif olarak geliştirilmiştir. Bu doğrultuda, Başkent Millet Bahçesi,

Ankara'nın merkezinde, eski Ankara Hipodromu arazisi üzerine inşa edilmiştir (Şekil 2). Atatürk'ün doğumunun 100'üncü yılı dolayısıyla söz konusu alan 1980 tarih ve 2302 sayılı Atatürk'ün Doğumunun 100'üncü Yılının Kutlanması ve "Atatürk Kültür Merkezi Kurulması" Hakkında Kanun ile özel düzenleme konusu yapılmıştır. 1981 yılında ulusal bir mimari yarışma sonrası, Filiz ve Coşkun Erkal'ın müellifi olduğu, Atatürk Kültür Merkezi Yapısı, Atatürk Kültür Merkezi Alanı (AKM) Birinci Bölge'de tasarlanarak, kamu yararına sunulmuştur (TMMOB- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, 2025). AKM alanı, Jansen planı ile hazırlanan Cumhuriyet tarihinin planlı ilk kent dokularından birisi olarak kabul edilmektedir (Işıklar Bengi, 2019, s. 790).

Hipodrom olarak da anılan AKM, Cumhuriyet'in erken döneminde sosyal ve sportif bir merkez olarak kullanılmış, ancak zamanla kent dokusundaki değişimler nedeniyle işlevini yitirmiştir (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2022, s. 4). 2010'lu yıllarda at yarışlarının Sincan'daki modern hipodroma taşınması gibi fonksiyonel boşalma sürecinden geçen AKM zamanla âtıl duruma düşmüş ve kentsel dönüşüm tartışmalarının odağı haline gelmiştir. AKM alanının işlevini kaybetmeye başladığı gerekçesiyle birinci bölgenin eski sosyal ve kültürel bütünleşmeyi sağlayabilmesi amacıyla "Millet Bahçesi" olarak projelendirilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 21.12.2019 tarih ve 310913 sayılı yazısı ile onaylanan Ankara ili, Altındağ ilçesi, Atatürk Kültür Merkezi Alanı 1. Etap Millet Bahçesine İlişkin 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği 10.02.2020 tarihli ve 33575 sayılı yazı ile kesinleşmiştir. Ancak yürürlüğe giren imar planı değişikliklerine karşı Ankara 14. İdare Mahkemesinde dava açılmış ve dava sonucunda imar planı değişiklikleri iptal edilmiştir. Planların iptali sonrasında yeniden Ankara ili Altındağ ilçesi, Atatürk Kültür Merkezi 1. Bölge (Başkent Millet Bahçesi) 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı hazırlanmıştır (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2022, s. 5).

Şekil 2: Başkent Millet Bahçesi ve Çevresindeki Kentsel Referans Alanları

Kaynak: (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Başkent Millet Bahçesi, Ankara kent merkezinde, Atatürk Kültür Merkezi alanı içerisinde ve kentin önemli kamusal, kültürel ve ulaşım odaklarıyla güçlü mekânsal ilişkiler kuran bir konumda yer almaktadır. Alanın Anıtkabir, Gençlik Parkı, 19 Mayıs Stadyumu, CerModern ve Ankara YHT Garı gibi kentsel simgelerle yakınlığı, Başkent Millet Bahçesi'nin yalnızca yerel ölçekte bir rekreasyon alanı değil, kent ölçeğinde bütüncül bir kamusal mekân sistemi içerisinde değerlendirilebilecek stratejik bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Bu merkezi konum ve çevresel etkileşim ağı, alanın kullanıcı profili, kullanım yoğunluğu ve algısal değerinin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

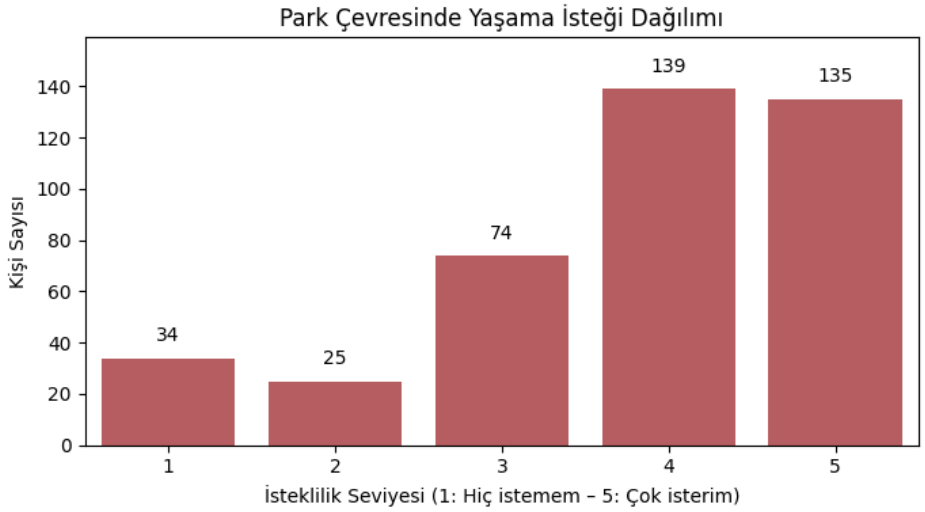
Başkent Millet Bahçesi'nin planlama süreci ve tarihçesi, kentsel yaşam kalitesini artırma hedefi doğrultusunda şekillenirken, bu tür kamusal yeşil alanların çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri giderek daha fazla araştırma konusu yapılmaktadır. Bu kapsamda, millet bahçesinin ziyaretçiler tarafından nasıl algılandığı, çevresinde yaşama istekliliği üzerindeki etkileri ve sunduğu avantajlar ile olası dezavantajlar önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Özellikle, bu tür projelerin konut piyasası üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesine ihtiyaç

duyulmaktadır. Zira araştırma alanı olarak seçilen Başkent Millet Bahçesine komşu olarak 1.578 konut ve 206 ticari alandan oluşan bir proje inşa edilmiştir (Şekil 2) (Pasifik GYO, 2025). Araştırma çerçevesinde, Başkent Millet Bahçesi'ni ziyaret eden bireylerin algılarını incelemek amacıyla anket uygulanmış ve elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Araştırma kapsamında ulaşılan toplam katılımcıların % 65.6'sı erkek, % 34.4'ü ise kadındır. Bu durum, örneklemde erkek kullanıcıların sayıca daha baskın olduğunu göstermektedir. Katılımcıların meslek dağılımına bakıldığında, en yoğun grubun öğrenciler (% 43.98) ve tam zamanlı çalışanlar (% 36.12) olduğu görülmektedir. Katılımcıların parkı ziyaret etme sıklığına ilişkin veriler, parkın düzenli kullanıldığına işaret etmektedir. Verilere göre, katılımcıların % 32.1'i parkı haftada bir, % 27.4'ü ise ayda bir ziyaret ettiğini belirtmiştir. Daha seyrek ziyaret edenler % 15.2 oranındadır. Bu bulgular, parkın şehir sakinleri tarafından düzenli olarak tercih edilen bir rekreatif alan olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların millet bahçesi çevresinde yaşama isteklilik düzeyleri incelendiğinde, genel eğilimin yüksek isteklilik yönünde yoğunlaştığı görülmektedir. En fazla yanıt oranlarının "4" (n=139) ve "5" (n=135) seviyelerinde toplandığı görülmektedir (Şekil 3). Bu durum, millet bahçesi gibi büyük ölçekli yeşil alanların çevresinde yaşamaya yönelik olumlu bir eğilim olduğunu göstermektedir. Bu eğilim, Birol ve Aydın (2019)'ın millet bahçelerinin yaşam kalitesini artırdığına yönelik bulgularıyla paralellik göstermektedir. Açık ve yeşil alanlara yakın konutta yaşama arzusu, Jacobs (1992)'in "yaşanabilir mahalle" anlayışıyla da ilişkilidir. Buna karşılık, düşük isteklilik gösteren bireyler de ("1" ve "2" düzeyindeki katılımcı sayısı) az sayıda kalmakla birlikte dikkat çekmektedir. Bu durum, park çevresindeki yaşam tercihlerinin tamamıyla homojen olmadığını; bireysel tercihler, ulaşım güçlükleri ya da sosyal çevre gibi etkenlerin de etkili olabileceğini yaklaşımını ortaya çıkarmaktadır.

Şekil 3: Park Çevresinde Yaşama İsteği Düzeyine Göre Katılımcı Dağılımı
Bu grafikte, beşli likert ölçeği ile ölçülen isteklilik düzeyi, 1 (hiç istemem) ile 5 (çok isterim) arasında derecelendirilmiştir.

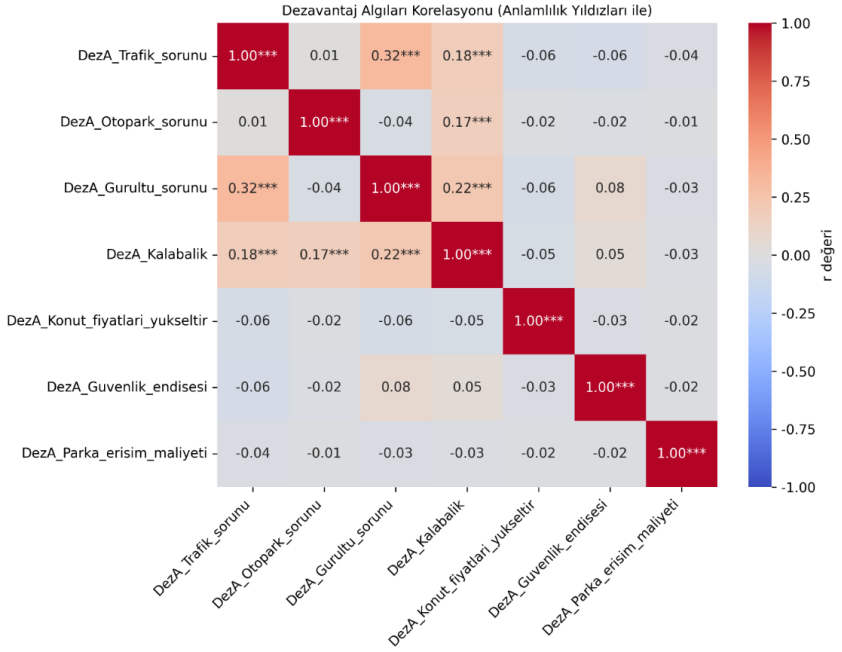

Kaynak: (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Katılımcıların millet bahçelerine ilişkin algılarının iç yapısını anlamak amacıyla avantaj ve dezavantaj algıları için ayrı ayrı olmak üzere Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Avantaj algıları "A_" ile başlayan yedi değişkenden; dezavantaj algıları ise "DezA_" ile başlayan yedi değişkenden oluşmaktadır. Her iki grup için de korelasyon matrisi görselleştirilmiş ve algılar arası ilişkiler değerlendirilmiştir. Millet bahçelerine ilişkin katılımcıların olumsuz algılarını yansıtan dezavantaj değişkenleri arasındaki ilişkilere pearson korelasyon katsayıları ile istatistiksel anlamlılık düzeyleri Şekil 4'te gösterilmektedir.

Şekil 4: Katılımcıların Dezavantaj Algıları Arasında Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayılarını Gösteren Isı Haritası

Hücrelerde korelasyon katsayısını (r), renk yoğunluğu algılar arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü göstermektedir. Pozitif değerler kırmızı, negatif değerler mavi tonlarda sunulmuştur. İstatistiksel anlamlılık düzeyleri ise "" ile gösterilmektedir (*p < .05, **p < .01, ***p < .001).*

Kaynak: (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Dezavantaj algıları arasında sınırlı düzeyde ilişki gözlemlenmiştir. Trafik, kalabalık, gürültü ve otopark sorunları arasında görece güçlü pozitif korelasyonlar bulunmuştur. Korelasyon matrisine göre en güçlü ilişki, trafik sorunu ile gürültü sorunu arasında gözlemlenmiştir ($r = 0.32$, $p < 0.001$). Bu bulgu, kentsel yaşamın önemli stres kaynaklarından biri olan araç trafiğinin, çevresel gürültü algısını da beraberinde getirdiğini ve bu iki faktörün birlikte değerlendirildiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, kent içi yoğunluk algısının birbirini tetikleyen faktörlerle birlikte ele alındığına işaret etmektedir. Gürültü ve trafik ilişkisi Yalılı Kılıç vd. (2021) tarafından da benzer şekilde ele alınmaktadır. Yoğun trafiğin sadece zaman kaybı değil aynı zamanda akustik konforu da düşürücü faktör olarak değerlendirilmektedir (Yalılı Kılıç vd., 2021). Ayrıca, trafik sorunu ile kalabalık algısı ($r = 0.18$) ve kalabalık ile gürültü algısı ($r = 0.22$) arasında da anlamlı ve pozitif yönde zayıf ilişkiler bulunmaktadır. Bu sonuçlar, kullanıcıların kalabalığı, trafik ve gürültü gibi

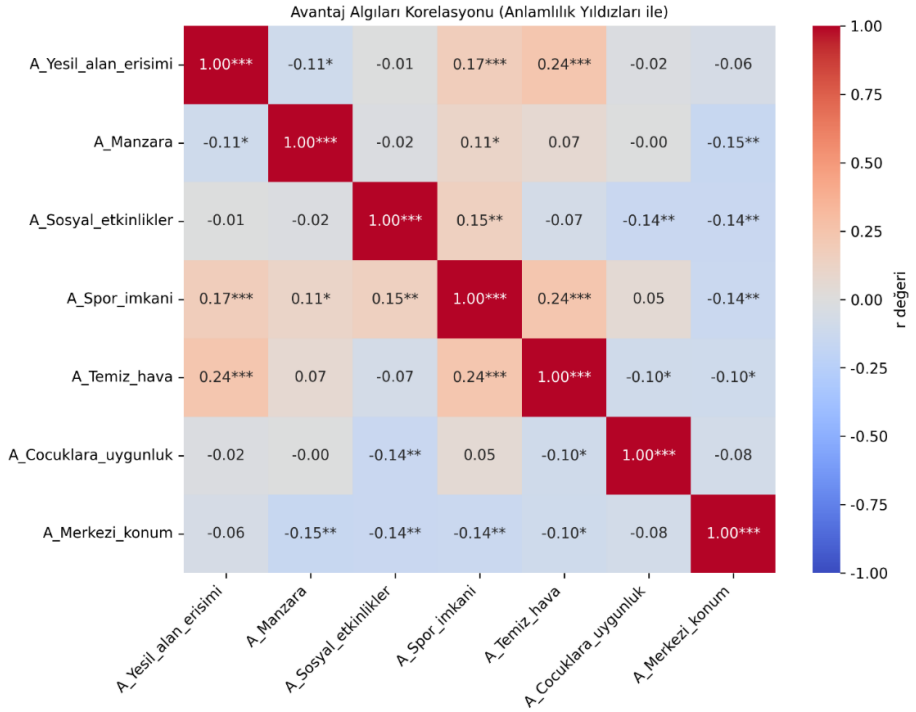
stres yaratan faktörlerle eşleştirdiğini ve bunların birlikte algılandığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan, "DezA_Konut_fiyatlari_yukseltir" değişkeni, diğer dezavantaj algılarıyla anlamsız düzeyde korelasyon göstermektedir ($r = -0.061$ ile -0.017 arasında) (Şekil 4). Bu bulgu, "konut fiyatlarının artması" durumu kavramsal olarak dezavantaj başlığı altında değerlendirilmiş olsa da katılımcılar açısından bu değişkenin diğer olumsuz koşullarla aynı grupta algılanmadığını göstermektedir. Konut fiyatı artışı algısının ziyaretçiler tarafından diğer dezavantaj değişkenlerinden bağımsız değerlendirildiğini ve hatta bazı ziyaretçiler tarafından olumlu ya da tarafsız bir özellik olarak görülebileceğini düşündürmektedir. Bu durum, fiyat artışı algısının bir "fayda" ya da "yatırım fırsatı" olarak içselleştirildiğine işaret etmektedir. Benzer biçimde, güvenlik endişesi ve parka erişim maliyeti gibi değişkenler de diğer dezavantaj algılarıyla anlamlı ilişki göstermemektedir. Bu durum, söz konusu algıların daha çok kişisel deneyim veya bireysel tercihlere ve hassasiyetlere dayalı olarak şekillendiğini ve millet bahçesi içerisinde yaşanan genel sorunlardan daha bağımsız olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Analiz sonuçları, kentsel çevreye yönelik trafik, kalabalık ve gürültü gibi dezavantaj algıları arasında ilişkisel bir bütünlük bulunduğunu, diğer taraftan da ekonomik ya da bireysel güvenlik temelli algıların daha bağımsız yorumlandığını göstermektedir.

Katılımcıların parkın olumlu yönlerine dair algılarını temsil eden avantaj değişkenlerine ilişkin korelasyon matrisi ve anlamlılık düzeyleri Şekil 5'te sunulmaktadır. Analiz sonuçları, avantaj algılarının genel olarak birbirinden bağımsız şekilde değerlendirildiğini, diğer bir ifade ile algılar arasında zayıf düzeyde pozitif korelasyonlar olduğunu ortaya koymaktadır. Analiz sonuçları, temiz hava ile yeşil alan erişimi ($r = 0.24$, $p < 0.001$), temiz hava ile spor imkânı ($r = 0.24$, $p < 0.001$) ve yeşil alan erişimi ile spor imkânı ($r = 0.17$, $p < 0.001$) arasında pozitif korelasyonlar mevcuttur. Bu üçlü grup, çevresel sağlık ve fiziksel aktivite ekseninde ortaklaşan bir avantaj algısına işaret etmektedir. Katılımcıların bu unsurları birlikte değerlendirdiği söylenebilir. Özellikle çevresel kalite ile ilişkili olarak "yeşil alan erişimi", "temiz hava" ve "spor imkânı" gibi değişkenler arasında anlamlı pozitif ilişkiler bulunması, bu bileşenlerin birbirini tamamlayan nitelikler olarak algılandığını göstermektedir.

Şekil 5: Katılımcıların Avantaj Algıları Arasında Hesaplanan Pearson Korelasyon Katsayılarını Gösteren Isı Haritası

Hücrelerde korelasyon katsayısını (r), renk yoğunluğu algılar arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü göstermektedir. Pozitif değerler kırmızı, negatif değerler mavi tonlarda sunulmuştur. İstatistiksel anlamlılık düzeyleri ise ", **, ***" ile gösterilmektedir (*p < 0.05, **p < 0.01, ***p < 0.001).*

Kaynak: (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Diğer taraftan, sosyal etkinlikler, manzara, çocuklara uygunluk, merkezi konum gibi avantaj değişkenleri, genel olarak diğer değişkenler ile zayıf ve çoğu zaman da negatif bir korelasyon göstermektedir. Bu durum, katılımcıların parkı çok boyutlu şekilde değerlendirdiğini ve her avantaj unsurunun farklı ihtiyaçlara/hassasiyetlere hitap ettiğini düşündürmektedir. "A_Merkezi_konum" değişkeni tüm değişkenler ile negatif ve istatistiksel olarak neredeyse tamamı ile anlamlı korelasyonlar göstermektedir. Bu sonuç, ziyaretçilerin parkın merkezi konumda olması durumunu, diğer avantaj değişkenlerinden bağımsız olarak ya da bazı durumlarda çatışan bir özellik olarak algıladığı değerlendirilmektedir. Benzer şekilde, "A_Sosyal_etkinlikler" değişkeninin diğer çevresel özelliklerle (temiz hava,

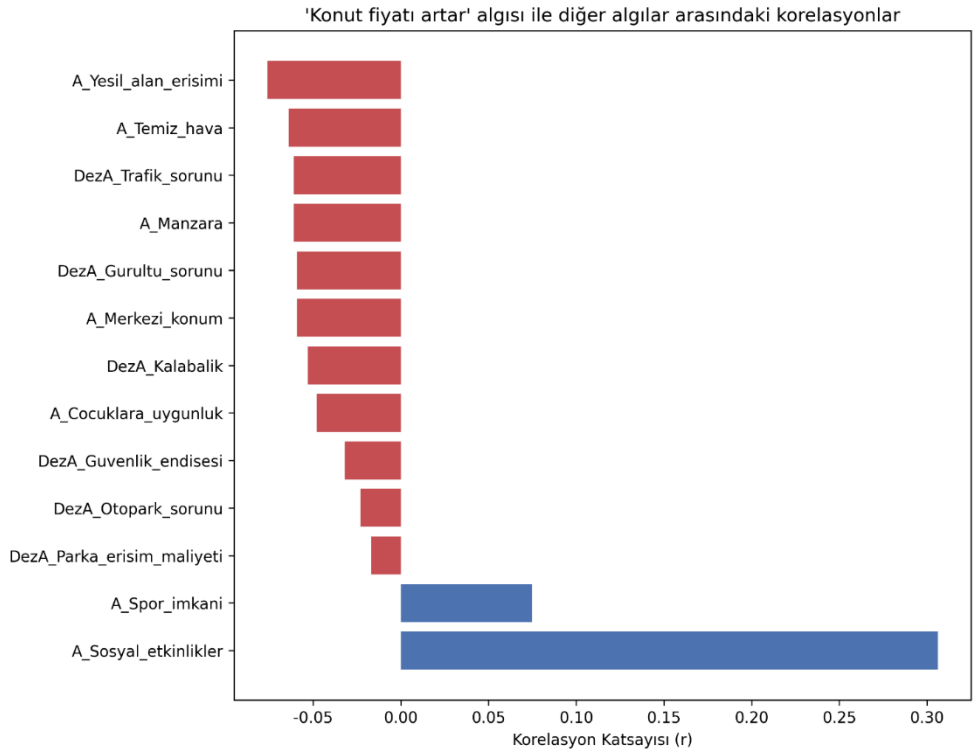
merkezi konum, yeşil alan vb.) zayıf ve negatif ilişkilidir ($r < 0.15$). Bu durum, sosyal kullanım imkanlarının diğer avantajlardan bağımsız bir değer katma potansiyeli taşıdığını göstermektedir. Daha önce yapılan analizlerde bu değişkenin "konut fiyatı artar" algısıyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğu göz önüne alındığında, katılımcıların sosyal donatıları değer artırıcı özel bir unsur olarak değerlendirdikleri söylenebilmektedir. Bu noktada vurgulanması gereken husus, "konut fiyatı artar" değişkeninin nesnel piyasa verilerine dayalı bir ekonomik ölçüm değil, katılımcı algısına dayalı bir beklenti göstergesi olduğudur. Dolayısıyla bu değişken, fiilî fiyat değişimini değil, millet bahçesinin potansiyel değer üretme kapasitesine ilişkin toplumsal algıyı yansıtmaktadır.

Her iki korelasyon matrisi (avantaj ve dezavantaj algıları) birlikte değerlendirildiğinde, katılımcıların bu iki algı kümesini farklı şekillerde, zihinsel olarak farklı kümeler olarak yapılandırdığı görülmektedir. Avantaj algıları arasında, yeşil alan erişimi, temiz hava ve spor imkânı gibi çevresel kalite ve fiziksel aktiviteye yönelik unsurlar arasında anlamlı ilişkiler bulunurken, sosyal etkinlikler ve merkezi konum gibi sosyal donatıya dayalı algıların ise bu kümenin dışında tutulduğu görülmektedir. Dezavantaj algılarında ise trafik, gürültü, kalabalık ve otopark sorunu gibi ziyaretçiler açısından stres kaynaklarının birbirini tamamlayan unsurlar olarak değerlendirildiği, ancak fiyat artışı ve erişim maliyeti gibi ekonomik unsurların bu bütünlükten ayrı tutulduğu tespit edilmiştir. Ortaya çıkan farklı gruplanmalar, katılımcıların parkın avantaj ve dezavantajlarını farklı tematik çerçevelerde tanımladığını göstermektedir. Özellikle "konut fiyatlarının artacağı" algısının, dezavantaj değişkenleriyle değil, daha çok sosyal donatı gibi avantaj unsurlarıyla ilişkili olması dikkat çekicidir. Bu durum, millet bahçelerinin yalnızca bir rekreasyon alanı değil, aynı zamanda gayrimenkul değeriyle ilişkilendirilen bir kentsel planlama bileşeni olarak algılandığını göstermektedir. Katılımcıların park çevresinde yaşama istekliliğinin yüksek olması da bu mekânların konut tercihi üzerinde etkili bir çekim unsuru haline geldiğini desteklemektedir.

Çalışma kapsamında, "Konut fiyatı artar" algısı ile millet bahçesine yönelik diğer avantaj ve dezavantaj algıları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre (Şekil 6), "konut fiyatı artar" algısı ile istatistiksel olarak anlamlı pozitif ilişki gösteren tek değişkenin "sosyal etkinlikler" olduğu görülmektedir ($r = 0.31$, $p<0.001$). Bu bulgu, katılımcıların sosyal donatıları yalnızca rekreatif bir unsur olarak değil, aynı zamanda katılımcılar tarafından ekonomik değer beklentisiyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar arasında, sosyal etkinlik kapasitesi yüksek olan park alanı çevresinde konutların değer kazanabileceğine yönelik bir algı bulunmaktadır. Şekil 5'te, "spor imkânı" değişkeni için de pozitif korelasyon bulunduğu görülmekte olsa da katsayının oldukça düşük olması ($r = 0.075$) ve p-değerinin 0.05'in üzerinde olması ($p = 0.133$) nedeniyle, bu ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı değerlendirilmektedir. Bu nedenle, spor olanaklarının konut değeri algısı üzerinde etkili bir unsur olarak görülmediği anlaşılmaktadır. Diğer avantaj değişkenleri olan

temiz hava, yeşil alan erişimi, manzara, merkezi konum, spor imkânı ve çocuklara uygunluk gibi unsurlar ise "konut fiyatı artar" algısıyla istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki göstermemektedir ($p>0.05$).

Şekil 6: Konut Fiyatı Artar Algısı İle Diğer Algılar Arasındaki Korelasyonlar

Kaynak: (Yazarlar tarafından hazırlanmıştır).

Benzer şekilde, dezavantaj algılarını temsil eden gürültü, trafik, kalabalık, otopark sorunu, güvenlik endişesi ve erişim maliyeti gibi unsurlar ile konut değeri algısı arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu durum, değer artışı beklentisinin çevresel veya fiziksel olumsuzluklardan bağımsız olarak şekillendiğini, daha çok sosyal kullanım kapasitesine bağlı olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle çevresel avantajların (örneğin temiz hava, yeşil alan erişimi) konut fiyatı artışıyla ilişkilendirilmemesi dikkat çekmektedir. Bu bulgu, yeşil alan, temiz hava gibi çevresel unsurların bireysel yatırım değerinden çok kamusal fayda veya yaşam kalitesi bağlamında değerlendirildiğini düşündürmektedir. Diğer bir ifade ile, çevresel unsurlar ekonomik değer üretiminin ötesinde kentsel refah bağlamında anlamlandırılırken, buna karşın sosyal donatılar doğrudan gayrimenkul değer artışı ile ilişkilendirilmektedir. Araştırmanın bulguları, nesnel konut fiyat verilerine dayalı bir ekonomik etki analizini değil, Başkent Millet

Bahçesi'ni deneyimlemiş kullanıcıların algısal değerlendirmeleri arasındaki ilişkileri yansıtmaktadır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma, Ankara kent merkezine yakın konumda yer alan Başkent Millet Bahçesi örneğinden hareketle, millet bahçelerinin gayrimenkul tercihlerine ve toplumsal algılara olan etkilerini incelemeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulgular, millet bahçelerinin yalnızca birer yeşil alan olarak değil, aynı zamanda sosyal etkileşim mekânları ve ekonomik değer üretim araçları olarak algılandığını ortaya koymuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğunun park çevresinde yaşama istekliliği göstermesi, bu tür alanların kentsel yaşam içinde tercih edilen çekim merkezleri haline geldiğini göstermektedir.

Çalışma kapsamında test edilen varsayımlar doğrultusunda, özellikle sosyal etkinlik ve donatı unsurlarının, parkların yalnızca rekreatif değil aynı zamanda ekonomik değer taşıyan mekânlar olarak görülmesine neden olduğu belirlenmiştir. "Konut fiyatı artar" algısının diğer olumsuz çevresel faktörlerle anlamlı bir ilişki göstermemesi, bu değişkenin katılımcılar nezdinde bir dezavantajdan ziyade, millet bahçesinin mekânsal niteliğine atfedilen olumlu bir değer beklentisi olarak konumlandığını göstermektedir. Bu durum, millet bahçelerinin mekânsal etkilerinin sadece fiziksel düzeyle sınırlı kalmadığını; sembolik, sosyal ve ekonomik anlamlar da içerdiğini göstermektedir. Bu bulgu, kentsel parkların çevresindeki gayrimenkul değerleri üzerindeki etkisini ortaya koyan ve kamusal alanların çok boyutlu bir değer üretme potansiyeline sahip olduğunu vurgulayan önceki çalışmalarla da örtüşmektedir (Crompton, 2005; Thorsnes, 2002). Bu bağlamda millet bahçeleri, fiziksel peyzajın ötesinde sembolik ve ekonomik anlamlar da taşıyan mekânlar olarak kentsel değer üretiminin bir parçası haline gelmektedir. Dolayısıyla bu alanların kent içindeki mekânsal değer zinciri üzerindeki etkisi hem bireysel hem de toplumsal düzeyde dikkatle değerlendirilmelidir. Bununla birlikte, çalışmada çevresel kalite ve fiziksel aktivite ile ilişkili algı değişkenlerinin, konut değeri artışı algısından görece bağımsız biçimde değerlendirilmesi, yeşil alanların kullanıcılar açısından yalnızca ekonomik beklentilerle değil, aynı zamanda yaşam kalitesi, sağlık ve gündelik pratikler bağlamında anlamlandırıldığını göstermektedir. Bu durum, yeşil altyapının sağlık ve fiziksel aktivite üzerindeki olumlu etkilerine dikkat çeken literatürle de paralellik göstermektedir (Twohig-Bennett & Jones, 2018; Maas vd., 2006).

Araştırmanın yalnızca Başkent Millet Bahçesi özelinde yürütülmüş olması, elde edilen bulguların farklı kentsel bağlamlara sahip millet bahçeleri için doğrudan genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Ayrıca çalışmada ekonomik değer üretimine ilişkin bulgular, nesnel piyasa verilerine dayalı ölçümlerden ziyade, kullanıcıların algı ve beklentilerine dayanmaktadır. Bu nedenle sonuçlar, millet bahçelerinin konut

fiyatları üzerindeki gerçek etkilerini ortaya koymayı değil, katılımcıların bu etkilere ilişkin algılarını yansıtmaktadır.

Bu çalışmanın sınırlılıkları doğrultusunda gelecekte yapılacak araştırmalarda, millet bahçelerinin çevresindeki gayrimenkul piyasasına olan etkilerinin daha nesnel biçimde değerlendirilebilmesi için, gerçek konut satış verilerine dayalı zaman serisi analizleri ve hedonik fiyatlama modellerinin kullanılması önemli katkılar sağlayacaktır. Özellikle millet bahçelerinin inşa edilmesinden önce ve sonra dönemleri kapsayan karşılaştırmalı çalışmalar, bu tür kamusal yatırımların konut değerleri üzerindeki nedensel etkilerini test etmeye olanak tanıyacaktır. Bunun yanı sıra, farklı kentlerde ve farklı sosyo-mekânsal bağlamlarda yer alan millet bahçeleri arasında yapılacak karşılaştırmalı analizler, kullanıcı algılarının mekânsal bağlama göre nasıl değiştiğini ortaya koyarak elde edilen bulguların genellenebilirliğini artıracaktır.

Sonuç olarak, Ankara ölçeğinde ele alının Başkent Millet Bahçesi analizinde olduğu gibi millet bahçeleri, kentsel planlamada yalnızca çevresel sürdürülebilirliği destekleyen alanlar değil, aynı zamanda bireylerin yaşam alanı tercihlerinde belirleyici olabilen, çok boyutlu fayda sağlayan mekânlar olarak değerlendirilmelidir. Planlama ve yatırım kararlarında bu çok katmanlı algı yapısının dikkate alınması, kentsel yaşam kalitesinin artırılmasına ve sosyal bütünleşmenin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Sosyal donatıların bu şekilde algılanması, park yatırımlarının yalnızca rekreatif değil, ekonomik kalkınmayı destekleyen birer kentsel strateji olarak da değerlendirilebileceğini ortaya koymaktadır.

Yazar Katkı oranı ve Çıkar Çatışması Beyanı : Yazarlar, çalışmaya eşit düzeyde katkı sağlamışlardır. Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKLAR

Akarsu, S. (2019). *Açık alanlarda hareket engelli kullanıcılar için standartların değerlendirilmesi: İstanbul-Çırpıcı millet bahçesi örneği.* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı] İstanbul.

Aksoy, O. A. & Özgür, E. F. (2020). Ekonomik, siyasi, toplumsal çekişme alanı ve kamusal bir olgu olarak (kamusal) mekan:"Halk Plajı" ndan "Millet Bahçesi" ne Ataköy Kıyı Alanı: Ataköy Kıyı Alanı'nda 1960'lardan günümüze kamusallık. *Tasarim+ Kuram*, *16*(30), 37-60. https://doi.org/10.14744/tasarimkuram.2020.61587

Alamri, Y. & İnceoglu, M. (2021). Evaluation of satisfaction level regarding urban parks: The case of Eskisehir Millet Bahcesi. *JENAS Journal of Environmental and Natural Studies*, *4*(1), 38-51. https://doi.org/10.53472/jenas.1061763

Altıntaş, G. & Sağ, N. S. (2023). Eski stadyum alanından yeni millet bahçesine: Eskişehir kent merkezinde bir dönüşüm örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, *12*(26), 12-36. https://doi.org/10.16950/iujad.1093140

Ankara Büyükşehir Belediyesi. (2024). 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı Plan Açıklama Raporu (1/25000). https://www.ankara.bel.tr/ankara-buyuksehir-belediyesi-nazim-plan/1-25-000-baskent-ankara-nazim-mar-plani

Arat, Y. & Bulanık, M. (2020). Kentsel dış mekânlardan parklara ergonomik standartlar çerçevesinden bir bakış: Konya örneği. *Ergonomi*, *3*(2), 55-73. https://doi.org/10.33439/ergonomi.651078

Arkun, A. K. (2024). Landscape significance and value of Ankara's first public green space: Millet Garden. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *61*(1), 1-17. https://doi.org/10.20289/zfdergi.1180900

Avcı, Y. & Uçar, M. (2023). Kudüs Millet Bahçesi: Kutsal şehirde modernite ve kentsel mekân (1870-1917). *Filistin Araştırmaları Dergisi*, 14, 1-42. https://doi.org/10.34230/fiad.1381111

Baş Bütüner, F. & Çavdar Sert, S. (2021). Kentsel peyzajın değişen kavramsal çerçevesi: Ankara üzerine değerlendirmeler. *Ankara Araştırmaları Dergisi, 9*(1), 89-107. https://doi.org/10.5505/jas.2021.27146

Bilgili, B. C. (2013). Çankırı kenti kamusal yeşil alanlarının yeterliliğinin ulaşılabilirlik yönünden değerlendirilmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi,10*(2), 21-15. https://izlik.org/JA29UB93NH

Bingöl, S. (2021). *Geçmişten günümüze millet bahçesi kavramı ve Türkiye'deki kamusal açık ve yeşil alanlar içerisindeki yerinin değerlendirilmesi.* [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı], Isparta.

Birol, S. Ş. & Aydın, E. (2019). Açık alan rekreasyonunda kent merkezlerine yenilikçi bir yaklaşım: Millet Bahçeleri. *Journal of International Social Research*, *12*(66), 489-497. https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3600

Crompton, J. L. (2005). The impact of parks on property values: empirical evidence from the past two decades in the United States. *Managing Leisure, 10*(4), 203–218. https://doi.org/10.1080/13606710500348060

Çay, R. D. & Karakaya Aytin, B. (2020). Kentsel açık ve yeşil alan varlığının eski ve yeni yerleşim bölgeleri üzerinden okunması: Edirne örneği. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (4), 1084-1102. https://doi.org/10.47994/usbad.829912

Çelik, F. (2018). Geç Osmanlı Dönemi kentsel mekânda batılılaşma etkileri: Konya Millet Bahçesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, *1*(44), 331-350. https://doi.org/10.21563/sutad.511681

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2020). *Millet Bahçesi Rehberi.* https://mpgm.csb.gov.tr/millet-bahceleri-rehberi-113402

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2022). *Ankara İli, Altındağ İlçesi, Atatürk Kültür Merkezi Zübeyde Hanım Mahallesi 1. Bölge (Başkent Millet Bahçesi) 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı.* https://ankara.csb.gov.tr/ankara-ili-altindag-ilcesi-ataturk-kultur-merkezi-zubeyde-hanim-mahallesi-1.-bolge-baskent-millet-bahcesi-1-5000-olcekli-nazim-imar-plani-ve-1-1000-olcekli-uygulama-imar-plani-duyuru-434452

De Ridder, K., Adamec, V., Bañuelos, A., Bruse, M., Bürger, M., Damsgaard, O., … & Weber, C. (2004). An integrated methodology to assess the benefits of urban green space. *Science of the total environment*, *334*, 489-497. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2004.04.054

Dedekargınoğlu, C. (2019). Erken Cumhuriyet Ankara'sında bir kamusal mekân: Millet Bahçesi. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, 7 (2), *355*- 374. https://doi.org/10.5505/jas.2019.47450

Demirkaya, R. (1999). *Tarihi kentlerde tarihi park ve bahçelerin değerlendirilmesi ve İstanbul örneği*. [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü].

Doğan, F. (2024). Kentsel dönüşüm proje uygulamalarında Millet Bahçelerinin rolü. *Online Journal of Art and Design*, *12*(3), 11-20. https://adjournal.net/articles/123/1232.pdf

Durak, E. (2023). Gebze Millet Bahçesi (Macera Parkı)'nin peyzaj tasarım kriterleri açısından irdelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı] Rize.

Gül, A., Dinç, G., Akın, T. & Koçak, A. İ. (2020). Kentsel açık ve yeşil alanların mevcut yasal durumu ve uygulamadaki sorunlar. *İdealkent*, *11*(Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı), 1281-1312. https://izlik.org/JA58BH53LZ

Gültekin, N. (2015). Batılılaşmanın uzantısında kent bahçeleri: Giresun Memleket–Millet-Bahçesi. *I.Ulusal Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Kongresi,* 15- 17 Ekim 2015, 1-11.

Işıklar Bengi, S. (2019). Kentte devletin ayak izi: Atatürk Kültür Merkezi Millet Bahçesi. *IV. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı,* 16-18 Ekim 2019, 783-795.

Işınkaralar, Ö. & Şevik, H. (2023) Ankara'nın kent merkezi dinamikleri ve trafiğe bağlı kirliliklerin istatistiki analizi: Ulus ve Kızılay Örnekleri. *Ankara Araştırmaları Dergisi*, *11*(1), 25-35. https://doi.org/10.5505/jas.2023.38258

İncekaş, F. (2021). Duality of nature and urban in socio-environmental transformations: Case of the Kemalpaşa Nation Garden. [İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, Mimarlık Bilim Dalı] İzmir.

Jacobs, J. (1992). The death and life of great American cities. Random House. https://www.petkovstudio.com/bg/wp-content/uploads/2017/03/The-Death-and-Life-of-Great-American-Cities_Jane-Jacobs-Complete-book.pdf

Kaya, F. & Aktaş, S. (2023). Ağrı kenti ve yakın çevresinde gelişen rekreasyon alanlarının kentsel yaşanabilirliğe katkısı. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(2), 271-300. https://doi.org/10.31463/aicusbed.1310697

Khalil, R. (2014). Quantitative evaluation of distribution and accessibility of urban green spaces (Case study: City of Jeddah). *International journal of geomatics and geosciences*, *4*(3), 526-535. https://api.semanticscholar.org/CorpusID:124097053

Kırmızı, M. (2021). Millet bahçelerinin çeşitli boyutları: Jane Jacobs bu projeye ne derdi?. *Planlama*, *31*(2), 164-169. https://doi.org/10.14744/planlama.2021.87049

Kim, H. R., Kim, J. S., Jo, J. Y. & Shin, W. S. (2023). Analysis of Perceived Restorativeness, Restoration Outcomes, and Plant Preference of Garden Visitors: Focusing on National Gardens, Local Gardens, and Private Gardens. *Journal of People, Plants, and Environment*, *26*(4), 379-401. https://doi.org/10.11628/ksppe.2023.26.4.379

Kutlu, B. & Koç, M. C. (2021). Rekreasyonel alanların incelenmesi: Şanlıurfa ili örneği. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, *3*(2), 21-31. https://izlik.org/JA43SH37WT

Küçükyazıcı, U., Oskay, B., Töre, E., Gökşin, Z. A., Iavarone, A. H. & Şen, Ş. (2022). Bahçelievler Millet Bahçesi katılımcı tasarım uygulamasında bir aktör olarak üniversite: Katılım merdiveni üzerinden bir değerlendirme. *Planlama*, *32*(2), 312-328. https://doi.org/10.14744/planlama.2021.04875

Maas J, Verheij RA, Groenewegen PP, de Vries S & Spreeuwenberg P. (2006). Green space, urbanity, and health: how strong is the relation? *J Epidemiol Community Health,* *60*(7), 587-92. https://doi.org/10.1136/jech.2005.043125

Memlük, Y. (2013). *Anadolu'da Türk bahçesi ve bahçe kültürü.* https://www.plantdergisi.com/yazi-profdryalcin-memluk-Anadolu%E2%80%99da-turk-bahcesi-ve-bahce-kulturu-51.html

Mensah, C. A., Andres, L., Perera, U. & Roji, A. (2016). Enhancing quality of life through the lens of green spaces: A systematic review approach. *International Journal of Wellbeing*, *6*(1), 142-163. https://doi.org/10.5502/ijw.v6i1.445

Ökten, S. S. Ö. (2022). Kent parklarının biyofilik tasarım kriterlerine göre yenilenmesi: İskenderun millet parkı örneği. *Kent Akademisi*, *15*(1), 1-18. https://doi.org/10.35674/kent.984157

Pasifik GYO. (2025). *Merkez Ankara.* https://www.pasifikgyo.com.tr/projeler/devam-eden-projeler/merkez-ankara

Peters, K. (2010). Being together in urban parks: Connecting public space, leisure, and diversity. *Leisure Sciences*, *32*(5), 418–433. https://doi.org/10.1080/01490400.2010.510987

Sağlık, A., Kelkit, A., Temiz, M., Sağlık, E. & Bayrak, M. İ. (2019). Millet bahçesi kavramı: Kahramanmaraş ili örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11-30. https://izlik.org/JA75XP92WS

Şenik, B. & Uzun, O. (2021). Açık yeşil alan sistemi planlanma ve tasarım süreçlerinde millet bahçelerinin rolü. *Planlama*, *31*(3), 378- 392. https://doi.org/10.14744/planlama.2021.36043

Şenyurt, O. (2018). Arşiv belgeleri ışığında Osmanlı'nın son dönemlerinde "Gezinti"nin mekânları ve millet bahçeleri. *Mimarlık ve Yaşam*, *3*(2), 143-167. https://doi.org/10.26835/my.452649

Thorsnes, P. (2002). The value of a suburban forest preserve: estimates from sales of vacant residential building lots. *Land Economics, 78*(3), 426-441. https://www.jstor.org/stable/pdf/3146900.pdf

Threlfall, C. G., Ossola, A., Hahs, A. K., Williams, N. S., Wilson, L. & Livesley, S. J. (2016). Variation in vegetation structure and composition across urban green space types. *Frontiers in Ecology and Evolution, 4*(66), 1-12. https://doi.org/10.3389/fevo.2016.00066

TMMOB- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği. (2025). *Atatürk Kültür Merkezi alanı kentsel ve mimari programı*. http://www.mimarlarodasiankara.org/index.php?Did=2110

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2025). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2024-

53783#:~:text=%C4%B0stanbul'un%20n%C3%BCfusu%2C%20bir%20%C3%B6nceki,103%20ki%C5%9Fi%20ile%20Antalya%20izledi

Twohig-Bennett, C. & Jones, A. (2018). The health benefits of the great outdoors: A systematic review and meta-analysis of greenspace exposure and health outcomes. *Environmental Research,* 166, 628–637. https://doi.org/10.1016/j.envres.2018.06.030

Uzun, İ. K. & Şenol, F. (2020). Türkiye'deki kamusal yeşil alanların tarihsel gelişimi ve yeni "Millet Bahçeleri". *Art-Sanat Dergisi*, (14), 211-240. https://doi.org/10.26650/artsanat.2020.14.0009

Ülke, A. (2023). *From hippodrome to Millet Bahçesi: A sociospatial history of public sphere in Ankara, 1930-2021*. [Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı] Ankara.

Xing Y, Stevenson N, Thomas C, Hardy, A., Knight A, Heym, N. & Sumich, A. (2025) Exploring biophilic building designs to promote wellbeing and stimulate inspiration. PLoS ONE 20(3): e0317372. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0317372

Yalılı Kılıç, M., Kılıç, İ. & Adalı, S. (2021). Kentsel yerleşim alanlarında çevresel gürültünün belirlenmesi: Bursa Dikkaldırım Mahallesi örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 11*(3), 792-804. https://doi.org/10.17714/gumusfenbil.884575

Yıldırım, M. & Gül, F. (2020). Kentsel ortak kullanım alanlarına bir örnek: Samsun Millet Bahçesi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(2), 125-141. https://izlik.org/JA46HU55GU

Zhu, C., Wang, Y., Ren, W., Luo, I., Yin, Y., Xie, W. & Liu, W. (2016). The planning of green spaces to prevent and avoid urban disasters in Dujiangyan. *International Journal of Simulation Systems, Science & Technology. 17*(46), https://www.researchgate.net/publication/316558579_The_Planning_of_Green_Spaces_to_Prevent_and_Avoid_Urban_Disasters_in_Dujiangyan

Zülkadiroğlu, D. (2022). Millet bahçelerinde alan niteliklerinin kullanıcı açısından incelenmesi: Kahramanmaraş 15 Temmuz Millet Bahçesi örneği. *ArtGRID-Journal of Architecture Engineering and Fine Arts, 4*(1), 41-56. https://doi.org/10.57165/artgrid.1074452